

Notat

Dato: 25.09.2023
Reference: Økonomi og Indkøb

Økonomiske konsekvenser ved selvbudgettering i 2024

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om valg af statsgaranti eller selvbudgettering i 2024 i forbindelse med 2. behandlingen af budget 2024-2027 den 10. oktober 2023.

Ved valg af statsgarantien vil indtægterne i 2024 blive baseret på det indtægtsgrundlag, som er udmeldt af Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Det statsgaranterede indtægtsgrundlag for 2024 er baseret på en fremskrivning af skatteindtægterne for 2021 samt en fremskrivning af befolkningstallet fra 2023 til 2024. Det statsgaranterede indtægtsgrundlag er lagt til grund for det tekniske budget for 2024, og dermed også indtægtsgrundlaget i budgetaftalen. Ved statsgarantien er man, som navnet indikerer, garanteret de indtægter som er en del af statsgarantien, uanset om forudsætningerne ændrer sig.

En kommune kan i stedet vælge at selvbudgettere med sin egen forventning til udskrivningsgrundlag og befolkningstal for 2024. Kommunen modtager så skatteindtægter og tilskud og udligning på baggrund af det forventede udskrivningsgrundlag og befolkningstal. I 2027 vil der være en efterregulering, hvor kommunens indtægter for indkomstskat og udligning bliver genberegnet på baggrund af det faktiske udskrivningsgrundlag og befolkningstal inklusive aldersfordeling i 2024 for alle landets kommuner.

Norddjurs Kommune har siden 2008 valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, da kommuner med en befolkningstvækst under gennemsnittet i udgangspunktet har en gevinst ved valg af statsgarantien. Derudover giver selvbudgettering en større usikkerhed om indtægterne pga. efterreguleringen.

Der er på baggrund af skatteprognosen i Økonomisk Redegørelse publiceret den 31. august 2023 lavet en prognose for kommunens indtægter ved selvbudgettering frem for valg af statsgaranti i 2024. Prognosen viser, at Norddjurs Kommune kan opnå en gevinst ved at selvbudgettere, hvis alle forudsætningerne holder.

Prognosen er dog meget usikker, og risikoen ved at selvbudgettere vurderes at være meget høj. Den forventede gevinst er alene baseret på, at det faktiske udskrivningsgrundlag for 2024 i andre kommuner forventes at være højere end forudsat i det statsgaranterede grundlag. Historisk har der ofte været store afvigelser mellem skønnet fra statsgarantien og den endelige opgørelse af udskrivningsgrundlaget to til tre år senere.

Prognose for gevinst ved selvbudgettering

Ifølge prognosen vil Norddjurs Kommunes indtægter være 0,3 mio. kr. lavere i 2024, hvis kommunen vælger at selvbudgettere i stedet for at vælge statsgarantien. Kommunen forventes til gengæld at modtage cirka 26,5 mio. kr. i efterregulering i 2027. Den samlede gevinst ved selvbudgettering vil dermed være 26,2 mio. kr., hvis prognosens forudsætninger holder.

Den store efterregulering i 2027 ved selvbudgettering skyldes hovedsageligt, at skønnet for kommunernes samlede udskrivningsgrundlag i 2024 er opjusteret med 1,4 procentpoint fra Økonomisk Redegørelse i maj 2023 (som det statsgaranterede grundlag bygger på) til Økonomisk Redegørelse i august 2023. Ved efterreguleringen i 2027 vil det faktiske udskrivningsgrundlag for 2024 indgå i genberegningen af udligningen af skatteindtægterne, og et højere udskrivningsgrundlag på landsplan vil medføre en gevinst.

Risiko ved valg af selvbudgettering

Der er en meget stor risiko forbundet med selvbudgettering i 2024. Historisk har det været vanskeligt at forudsige udviklingen i udskrivningsgrundlaget. Udskrivningsgrundlaget i 2024 er særligt usikkert på grund af de mange fordrevne fra Ukraine, der ikke nødvendigvis bliver og betaler skat i Danmark i 2024. Derudover kan en række andre faktorer påvirke efterreguleringen.

Der er foretaget en følsomhedsanalyse af hvordan ændringer i udskrivningsgrundlaget på landsplan og i Norddjurs Kommune, samt ændringer i befolkningstallet i Norddjurs Kommune, påvirker gevinsten ved selvbudgettering. Resultaterne er opsummeret herunder:

- Den største kilde til usikkerhed er det faktiske udskrivningsgrundlag i 2024 på landsplan. Isoleret set giver en nedgang i udskrivningsgrundlaget i 2024 på landsplan på 1 procentpoint en nedgang i kommunens indtægter på 17,2 mio. kr. i 2027, hvis der vælges selvbudgettering i 2024 (det vil sige en samlet gevinst på $26,2 - 17,2 = 9$ mio. kr. ved selvbudgettering). Der skal blot være en afvigelse på 1,5 procentpoint fra prognosen for 2024, for at der ikke længere er en gevinst ved selvbudgettering.
- En nedgang i Norddjurs Kommunes faktiske udskrivningsgrundlag i 2024 på 1 procentpoint giver en nedgang i kommunens indtægter på 1,6 mio. kr. i 2027 ved selvbudgettering i 2024. Den relativt lille effekt skyldes den høje grad af udligning af kommunens skatteindtægter.
- En nedgang i Norddjurs Kommunes befolkningstal per 1. januar 2024 på 100 personer i forhold til befolkningsprognosen giver en nedgang i kommunens indtægter på 7 mio. kr. i 2027 ved selvbudgettering i 2024.

Bemærk at det er den isolerede effekt, der er beskrevet. I virkeligheden er det sandsynligt, at beskatningsgrundlaget i Norddjurs Kommune falder, når befolkningstallet i Norddjurs Kommune falder (færre til at betale skat), og når beskatningsgrundlaget på landsplan falder (konjunkturer).

Følgende forhold har også betydning for efterreguleringen:

- Det faktiske befolkningstal på landsplan 1. januar 2024 (-)
  - Kommunernes samlede netto- og anlægsudgifter i regnskab 2024 (+)
  - Det faktiske aldersbestemte udgiftsbehov i Norddjurs Kommune i forhold til hele landet (+)
- (+ = gevinst når værdien stiger; - = tab når værdien stiger)

Økonomiske konsekvenser af andre kommuners valg af selvbudgettering

Efterreguleringen af de selvbudgetterende kommuners indtægter bliver som udgangspunkt modregnet i kommunernes samlede bloktilskud. Hvis der er en positiv efterregulering, vil Norddjurs Kommune miste tilskud svarende til kommunens befolkningsandel. Hvis der er en negativ efterregulering, vil Norddjurs Kommune i stedet modtage et ekstra tilskud svarende til kommunens befolkningsandel.

Det er sandsynligt, at nogle kommuner vælger at selvbudgettere i 2024, som følge af den nye skatteprognose. Dermed er det sandsynligt, at der vil være en modregning i bloktilskuddet i 2027. Der er ikke indregnet en forventning til en regulering af bloktilskuddet i 2027 i budget 2024-2027.

I 2022 selvbudgetterede 9 kommuner, mens der i 2023 var 8 kommuner der selvbudgetterede. KL's forventning til en positiv efterregulering i 2025 og 2026 er indregnet i budget 2024-2027. Det vil sige, at der er indregnet en forventning om, at Norddjurs Kommune mister tilskud i 2025 og 2026, som følge af at kommunerne der selvbudgetterede i 2022 og 2023, forventes at få en positiv efterregulering. Den endelige efterregulering og den følgende regulering af bloktilskuddet kendes først, når KL og regeringen indgår økonomaftalerne for henholdsvis 2025 og 2026.